

➔ Referitor la creier, gândiți mai degrabă cu emisfera stângă sau cu cea dreaptă?

Această viziune schematică a funcționării creierului în funcție de două emisfere distincte (chiar dacă cercetările și studiile actuale arată că realitatea este mult mai complexă și că există numeroase conexiuni și interacțiuni între cele două) permite diferențierea a două moduri de funcționare pe care le întâlnim în viața de zi cu zi. Deși oarecum simplistă, are meritul că ne ajută să înțelegem de ce anumite persoane se simt diferite de cei din jur, atât în ceea ce privește personalitatea, cât și acțiunile lor.

„Creierile stângi“ – logice și analitice

Persoanele care își folosesc cu precădere emisfera stângă a creierului sunt logice, analitice și au capacitatea de a gestiona și a conduce eficient. Pentru fluiditatea citirii, le vom numi „creiere stângi“. Ele descompun și analizează problemele pentru a le rezolva, au o gândire secvențială, urmează un plan precis, sunt atente la detalii, cu riscul de a-și diminua capacitatea de a avea o vedere de ansamblu. Au mai degrabă stări de anxietate decât emoții. Pentru ei, există o singură manieră de a proceda, cea bună, iar orice altă modalitate nu reprezintă decât o pierdere de timp. Apreciază mediile structurate, pe care le cunosc și care nu se schimbă foarte mult; le place să încadreze totul în categorii, preferă răspunsurile raționale și explicite, dar și directe, concise și structurate. Trec de la concret la abstract. Mulți conduc companii, fiindcă spiritul lor analitic și logic le conferă o mare capacitate de înțelegere a problemelor, în condițiile în care au sânge rece și rămân cu capul pe umeri. Așadar, funcționează într-o manieră total opusă celei a „creierelor drepte“. În încercarea de a descrie modul lor de gândire, Béatrice Millêtre vorbește despre funcționarea de tip „frânghie cu noduri“, iar Christel Petit-

collin îi numește „indivizi a căror gândire se încadrează în norme”. Pot avea un mare potențial intelectual din punct de vedere analitic și logic, nefiind însă nici creativi, nici inovatori, spre deosebire de „creierile drepte”. În Franța, majoritatea indivizilor își folosesc preponderent emisfera stângă, mai ales fiindcă educația primită la școală îi încurajează în acest sens.

„Creierile drepte“, rapide, inovatoare, intuitive, atipice și emotive

Persoanele care își folosesc preponderent emisfera dreaptă a creierului sunt inovatoare, creative, intuitive și atipice. Daniel Kahneman, specialist în psihologie cognitivă și în economie comportamentală, profesor emerit la Universitatea Princeton, laureat al Premiului Nobel pentru economie, în anul 2002, pentru lucrările sale referitoare la judecată și la procesul de luare a deciziilor, a studiat îndeaproape cele două viteze de gândire: sistemul 1, cel al iepurelui sau „creierul drept” *versus* sistemul 2, cel al țestoaselor sau „creierul stâng”. Cei din prima categorie au un potențial creativ și inovator, pe care cei din a doua categorie îl pot exploata în beneficiul personal. Însă la fel ca în cazul propriilor mâini, avem nevoie de ambele emisfere dacă vrem să fim cât mai eficienți. Și, la fel ca mâinile, fiecare dintre cele două emisfere are funcțiile sale specifice.

Cei care gândesc folosindu-și preponderent emisfera dreaptă a creierului sunt personalități ieșite din comun, capabili să judece situațiile din unghiuri complet noi, să gândească altfel – *out of the box*, cum spun anglosaxonii.

În spatele unui asemenea comportament se ascund calități căutate în mod deosebit în lumea noastră de azi, unde totul se desfășoară într-un ritm extrem de rapid – calități precum adaptabilitatea, rapiditatea, agilitatea și creativitatea. Ele sunt un privilegiu, fiindcă ne diferențiază de roboți; inteligența artificială

ne permite să efectuăm diverse sarcini, însă nu este încă în stadiul în care poate inventa noi proceduri sau produse, nici să anticipeze ceva.

Aceste „creiere drepte“ sunt interesante în mod deosebit pentru anumite structuri, dar deranjează altele, fiindcă modul lor de gândire este o sfidare la adresa ordinii deja stabilite. De foarte multe ori au gusturi eclectice și pasiuni care evoluează sau se schimbă. Vor să avanseze și să se ocupe direct de probleme, dar nu sunt mereu ascultați. Pot fi penalizați și chiar respinși destul de dur de sistemele care vor să rămână așa cum sunt. Laura, director de marketing într-o mare companie din Franța, povestește dezamăgită: „La noi, cei care vor să schimbe ceva din temelii nu rămân mult timp, fiindcă se lovesc de un zid, dar și de dorința de a nu se modifica nimic. Șefii noștri nu vor să își asume riscuri, nici să își pună în pericol propriile cariere, chiar dacă, pe termen lung, anumite acțiuni ar fi benefice pentru companie.“

Dacă vă regăsiți în descrierea de mai sus, înseamnă că vă folosiți mai mult emisfera dreaptă a creierului și că aveți următoarele trăsături: o viziune globală și intuitivă asupra lucrurilor, rodul mai multor asocieri inconștiente și simultane, care duc la o înțelegere și la o interpretare rapidă a contextelor. Modul vostru de gândire, de tip arborescent, provoacă o mulțime de idei, ceea ce vă poate da senzația de confuzie. Însă odată ce vă puneți în ordine ideile, puteți înțelege situațiile și problemele din mai multe unghiuri și în complexitatea lor. De o curiozitate extremă, vă place să descoperiți și să învățați lucruri noi, cu condiția ca ele să aibă un sens. Vă bucurați când trebuie să gestionați mai multe proiecte în același timp. Atrăși de nou și detestând rutina, „știți“, „simțiți“, „vedeți“ lucrurile așa cum sunt și vă dați seama repede cum trebuie procedat, uneori cu o clarviziune care denotă impulsivitate. Propuneți soluții inovatoare, grație capacității

de a face multiple asocieri și analogii, ceea ce vă permite să stabiliți niște legături inedite. Treceți de la abstract la concret. Recurgeți la exemple, metafore, simboluri sau imagini ca să vă ilustrați punctele de vedere. Aveți o memorie redutabilă dacă sunteți interesat de un anumit subiect și aproape inexistentă dacă nu – situație în care vă este extrem de greu, dacă nu chiar imposibil, să vă concentrați. Aveți nevoie de autonomie și de independență ca să evoluati în ritmul propriu, unul destul de rapid. Faptul că vă ocupați de mai multe proiecte în același timp vă stimulează energia, care altfel ar fi la cote minime, fiindcă vă plictisiți repede. Pentru că detestați rutina și drumurile cunoscute, nu ezitați să vă asumați riscuri. Aveți o etică puternică, dar și valori pe măsură. Dacă ocupați o funcție de conducere, vă preocupă starea de bine a angajaților, fiindcă aveți o sensibilitate și o empatie extrem de mari. Sunteți conduși de emoții și de afecte. Printre cei care și-au folosit cu precădere emisfera dreaptă a creierului se numără personalități excepționale precum Leonardo da Vinci sau, dintr-un registru complet diferit, Raymond Aron, care a gândit mereu contra curentelor la modă în epoca în care a trăit.

Inteligența voastră, cu totul ieșită din comun, nu face neapărat din voi niște genii, dar aveți cu siguranță un spirit original, care și-a păstrat toată prospețimea. De aceea nu vom folosi în cartea de față termenul „supradotat“, fiindcă el descrie o persoană excepțional de înzestrată, acest lucru fiind și vizibil. În plus, suscită și o oarecare respingere din partea celor care nu se recunosc în această sintagmă, mai ales dacă au avut nenumărate eșecuri. Vom prefera așadar termeni precum „creier drept“, „atipic“, „intuitiv“, „inovator“, „neurodreptaci“, „lebedă“, „cu un înalt potențial de inovare“... termeni care descriu profiluri și tipuri de inteligență diferite. Cei mai mulți dintre voi nu știu că aparțineți acestei categorii. Fiindcă simțiți nevoia să combateți

ideile false, nu străluciți în mod deosebit, iar uneori chiar îi deranjați pe alții. Câteodată deveniți invizibili, fiindcă nu sunteți conștienți de talentele cu care ați fost înzestrați și, prin urmare, nici nu vi le puteți exploata. Ați putea fi comparați cu niște diamante brute care, odată tăiate corect, ar străluci extraordinar de tare. Însă atât timp cât nu vă identificați ca atare, nu veți avea nimic de câștigat, vă veți simți mereu diferit și respins și veți avea o mulțime de eșecuri și de decepții. E posibil ca unii dintre voi să aveți sentimentul că sunteți chiar retardați, proști sau ciudați (bipolari ori nebuni) și nu veți înțelege de ce nu funcționați ca toată lumea. De aici vine și interesul față de cunoașterea unor asemenea personalități.

Numeroase lucrări de-a dreptul fascinante despre copilul sau adultul supradotat insistă asupra suferințelor pe care le resimt. Deși sunt conștientă de ele, am preferat totuși să ajut la șlefuirea diamantului astfel încât să poată străluci. În loc să pună accentul pe suferințe, scopul cărții de față este să vă ajute să vă identificați ca făcând parte din această categorie și, nu în ultimul rând, să vă puneți în valoare calitățile cu adevărat unice cu care sunteți înzestrați, numeroase și uneori de-a dreptul excepționale. Niciodată nu este prea târziu să conștientizăm. Aceste personalități complexe și originale se comportă într-o manieră caracteristică; uneori afișează într-o măsură mai mare trăsăturile tipice „creierelor drepte“, altele sunt mai legați de mediul în care trăiesc. În realitate, deși funcționează mai mult sau mai puțin la fel, personalitățile și parcursul lor de viață, maniera de a se adapta la mediul înconjurător diferă sensibil, în funcție de experiențele trăite în copilărie – mai exact, dacă această diferență a fost percepută ca un atu sau ca o povară. Mulți dintre ei – dacă nu chiar majoritatea – fiindcă nu sunt identificați ca atare, pot ajunge să ocupe posturi inferioare sau, fiindcă nu se pot integra într-o firmă, să lucreze pe cont propriu. Felul în care se compor-

tă deranjează adesea: celor din jur li se pare că fac totul mult prea repede, se gândesc mult prea departe și sunt prea diferiți ca să fie apreciați și ascultați.

➔ **Avantajele unui „creier drept“ dominant și vicisitudinile aferente**

Experiențe uneori dificil de depășit

Persoanele care gândesc folosindu-și preponderent emisfera dreaptă a creierului se împart în trei categorii: cei care reușesc în viață, asumându-și toate riscurile și având relații bune cu cei din jur; cei care abia se descurcă și cei care au numai eșecuri sau care își folosesc talentele în scopuri nerecomandabile.

Cei care se simt înțeleși de anturaj sunt probabil indivizii care reușesc cel mai bine. Se simt confortabil în mediul în care evoluează și sunt rapizi, eficienți și creativi. Au încredere în ei și dețin capacitatea de a-și transforma visurile în realitate, de a trece de la idee la practică. Autonomi și independenți, sunt dispuși să își asume riscuri și să se simtă bine atunci când muncesc; acceptă unele reguli, își folosesc propriile talente și pot profita de oportunitățile care li se ivesc în cale. Se integrează din punct de vedere social, fiindcă interacționează bine cu cei din jur și știu să îi aprecieze și să le recunoască meritele. Presupunem că mulți dintre ei au în jur oameni care i-au înțeles, încă din copilărie – una sau două persoane din mediul familial sau social (deși, copii fiind, și-au ales modele și personaje din romane sau filme). Se află așadar într-o spirală a reușitelor, dând dovadă de suficient de multă luciditate încât să vadă lumea așa cum e ea în realitate. Din această categorie fac parte și antreprenorii creativi care au încredere în ei și vin adesea cu soluții uneori de-a dreptul revoluționare.